

Šesti dan: Autentičnost duhovnog iskustva

219. Duh Sveti djeluje u ljudskom duhu i po njemu: "Sam Duh susvjedok je s našim duhom da smo djeca Božja" (Rim 8,16): iskustvo Duha Svetoga i ljudsko samoiskustvo ne mogu se točno i sa sigurnošću razlikovati. Stoga se mora zapitati imaju li poticaji, riječi i postupci svoj izvor više u Bogu ili više u čovjeku ili čak treba naslućivati utjecaj protubožanskih moći:

"Ljubljeni, ne vjerujte svakom duhu, nego provjeravajte duhove jesu li od Boga, jer su mnogi lažni proroci izišli u svijet. Po ovom prepoznajete Duha Božjega svaki duh koji ispovijeda da je Isus došao u tijelu, od Boga je. A nijedan duh koji ne ispovijeda takva Isusa, nije od Boga. Po tom prepoznajemo Duha istine i duha zablude" (1 Iv 4,1-3.6).

„Po Duhu živite pa nećete ugadatipožudi tijela. Jer tijelo žudi protiv Duha, a Duh protiv tijela. Doista, to se jedno drugome protivi da ne činite što hoćete, A očita su djela tijela. To su: bludnost, nečistoća, razvratnost, idolopoklonstvo, vraćanje, neprijateljstva, svađa, ljubomor, srdžbe, spletkarenja, razdori, strančarenja, zavisti, pijančevanja, pijanke i tome slično. Plod je pak Duha: ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrota, vjernost, blagost, uzdržljivost" (Gal 5,16 sl.19-23).

"Duha ne trnite, proroštava ne prezirite! Sve provjeravajte dobro zadržite, svake se sjene zla klonite!" (1 Sol 5,19-22).

"Naravan čovjek ne prima što je od Duha Božjega... Duhovan pak prosuđuje sve" (1 Kor 2,14 sl).

1. Što stoji u tekstovima?

220. Tko iz Duha Božjega živi priznaje Isusa Krista kao jedini put spasenja. Tko traži drugi put spasenja, prepustio se je protubožanskom, demonskom duhu: pojedini kršćanin (ili zajednica) je zaštićen od Duha Svetoga a ugrožen od protubožanskog duha. Stoga treba stalno "ispitivati duhove".

U poslanici Galaćanima ta se borba točnije opisuje: pod "tijelom" se misli na grešno ljudsko postojanje otcijepljeno od Boga, podložno smrti. U njemu djeluje nastojanje koje se diže protiv Duha Svetoga:

Nutrina čovjeka je borbeno područje na kojem se bore sile zla, koje djeluju u čovjeku, i Duh Sveti. Očitovanja protubožanskih moći jasno se razlikuju od "plodova Duha". Ovi ne rastu sami od sebe kao plod na stablu, nego ih Duh proizvodi kao učinak svjesnog *opredjeljenja* čovjeka za istoga Duha.

2. Značenje za nas

221. Da bi zaštitio djelovanja svoga Duha, Bog daje svojoj Crkvi, i u njoj pojedincima, dar razlikovanja duhova (1 Kor 12,10; 1 Iv 4,1). Riječ "duh ima u Novom zavjetu tri značenja: ona označuje ljudski duh, Duha Svetoga i zlog duha zablude i prijevare (usp. na primjer Rim 8,16; 1 Kor 2,10 sl; 1 Iv 4,6). Način djelovanja Duha Svetoga bitno i načelno se razlikuje od načina djelovanja protubožanskog duha. U životnoj praksi ta razlika ipak nije tako jasna.

1. Duh Sveti nas *povezuje s Bogom* i međusobno. Raspoznajni znakovi njegova djelovanja su povjerenje prema Bogu: istina, ljubav, nesebičnost, radost, mir, sloboda u međuljudskim odnosima.

2. Protubožanski duh nas *dijeli* od Boga i međusobno. Raspoznajni znakovi njegova djelovanja su nepovjerenje prema Bogu: varanje, laž, samoisticanje mržnja; tlačenje, prisila, nemir u međuljudskim odnosima.

3. Pri "razlikovanju duhova" mora se stoga zapitati: da li se po riječima, poticajima i postupcima zaključiti na djelovanje Duha Svetoga ili na djelovanje protubožanskih sila ili oni dolaze više od samoga čovjeka (I, 187)?

222. Svakom kršćaninu je darovan duhovni osjećaj za ono što dolazi od Duha Božjega (1 Kor 2,12). S tim povezana sposobnost prosuđivanja nekima je dana na poseban način (1 Kor 12,10) i često se susreće upravo kod jednostavnih ljudi "koje vodi Duh Božji" (Rim 8,14).

Dar razlikovanja može se - kao i svaka karizma - svaki put primiti i vršiti u aktualnoj ovisnosti o Bogu. Stečena znanja i životna iskustva sama po sebi nisu dostatna. Duhovno razlikovanje u pravilu zahtijeva vrijeme, razmišljanje i duhovnu zrelost. Kod važnijih pitanja pojedinac treba svoje utiske i poticaje iznijeti na prosuđivanje duhovno iskusnim ljudima. Ako su poticaji upućeni jednoj zajednici, ona mora biti uključena u proces prosuđivanja: "Od proroka pak neka govore dvojica ili trojica, drugi neka rasuđuju" (1 Kor 14,29).

Dužnost prosuđivanja imaju odgovarajuće osobe kojima je upućen poticaj.

Kao svaku karizmu tako i dar razlikovanja treba prosuditi. Konačni sud o ispravnosti pripada onima koji upravljaju Crkvom. Stoga oni treba da uvijek na koljenima mole Boga za ovaj dar. Sudbinsko je pitanje svake obnove da li je praćena darom razlikovanja.

3. Što trebam činiti?

223. Bog ne stavlja izvan snage tvoje vlastito djelovanje, on te ne treba kao beživotno sredstvo, nego želi djelovati u tebi i po tebi u Crkvi i svijetu. On te osposobljuje za sudjelovanje s njegovom milosti. Ova je pak uvijek ugrožena po sklonosti samozavaravanju, samoopravljanju i grijehu: svaki kršćanin mora ostati budan prema svojim "duhovnim" poticajima i s tim računati da su pod utjecajem ljudskih poticaja i interesa. Stoga ne možeš

nikada postići apsolutnu sigurnost, koja isključuje svaku sumnju, o autentičnosti duhovnih procesa. Ali možeš na temelju određenih oznaka doći do neke izvjesnosti o njihovoj autentičnosti.

Kod te odluke i prosuđivanja uvijek treba paziti na više različitih oznaka za autentičnost. Što se više znakova slaže i što je veća njihova važnost, tim je veća izvjesnost o autentičnosti.

224. Sljedeći pregled sadrži temeljne oznake autentičnosti duhovnih procesa. Najprije pročitaj uokvirene natpise i obilježi sebi mjesta u knjizi seminara da ih kasnije lako nađeš i da ih možeš dopuniti.

Ispitaj, imaju li poticaji, riječi ili postupci kod tebe i/ili kod drugih sljedeće oznake:

1. Predanje Bogu

Vode li oni predanju Bogu u vjeri, nadi i ljubavi (Mt 7,21),

- ili proizvode strah i nepovjerenje prema Bogu (1 Iv 4,18)? Događaju li se po Isusovom uzoru u aktualnoj ovisnosti o Bogu (Iv 5,19.30),

- ili se više oslanjaju na vlastite sposobnosti i metode?

2. Ljubav prema Crkvi

Jesu li poticaji, riječi i djelovanja nošeni ljubavlju prema Crkvi,

- ili se u njima osjeća poremećeni odnos prema Crkvi?

Slažu li se oni sa "zdravim naukom" (2 Tim 1,13),

- ili su u suprotnosti s temeljnim izričajima Biblije i crkvenog Učiteljstva?

Uklapaju li se u cjelinu Tijela Kristova,

- ili je neko temeljno djelovanje Duha u Crkvi (Riječ, sakramenti, crkvena služba, karizme) potisnuto u pozadinu?

Služe li izgradnji zajednice (1 Kor 14,26.33.40),

-ili vode neprijateljskom polariziranju i cijepanjima (1 Kor 1,10 sl)?

Jesu li sastanci nošeni naviještanjem Radosne vijesti, molitvom, misionarskim i karitativnim impulsima,

- ili prevladavaju osobne simpatije, osjećaj ljudskog zajedničkog pripadanja, dinamika grupe, ljudske napetosti?

Osjeća li se u vršenju potrebne kritike duhovna ovlast (Mt 5,28; 2 Kor 10,4-8)

- ili nutarnja ranjenost, rezignacija, pravdanje, isticanje?

3. Služenje ljudima i društvu

Da li se u poticajima, riječima i djelovanjima raspoznaje način i osjećaj Gospodnjeg služenja (Mk 10,45),

- ili se u njima zapaža nastojanje da se samoga sebe istakne (Mk 1,31-45; Mt 6,2)?

Pojačavaju li oni spremnost da se u povjerenju i ljubavi obratimo svim ljudima,

- ili vode zatvaranju (u uski krug) i fanatizmu?

Bude li osjećaj za nepravdu koja se drugima nanosi (Mt 25,35 sl. 42 sl; Rim 12,15),

- ili povećavaju sljepoću za njihov teret?

Potiču li na suradnju za pravedniji društveni poredak i na borbu protiv nepravde i tlačenja,

- ili zavode na povlačenje u privatnost koja samo nama godi?

Dolaze li poticaji na kritiku društva iz odnosa prema Bogu,

- ili iz poticaja za čisto svjetsku akciju?

4. Isusovo nasljedovanje u svagdašnjici

Izvide li iskustva, koja se povezuju s djelovanjem Svetoga, samo duševnu živost i površne osjećaje,

-ili iz njih proizlazi trajni plod (Mt 7,16-20) i sposobnost za trijeznu i vjernu službu u svagdašnjici?

Utvrđuju li u tom da se obavljaju dužnosti u obitelji, zvanju i društvu,

- ili potiču na traženje izvanrednih religijskih doživljaja i fenomena, na bježanje od stvarnosti i na razočaranja svagdašnjeg života?

Zadiru li sve više i više u sva životna područja,

- ili vode k zatvorenoj okolini unutar grupe, k dijeljenju od svagdašnjice i "religioznog područja"?

5. Radost i mir u Duhu Svetom

Uzrokuju li poticaji, riječi ili djelovanja kod mene i kod drugih opuštenost, jasnoću, dirnutost,

oslobođenje, mir i duhovnu radost,

- ili bude nemir, smetenost, ukočenost, uzetost, potištenost i klonulost?

Stoji li iza poticaja, rije

i ili djelovanja temeljno pitanje: što služi izgradnji?

- ili: kako se ja osjećam, ako netko drugi vrši službu?

Očituje li se kod mene ili kod drugih temeljni stav

- ljubavi koja se želi darovati (1 Kor 13,4-7);

- radosti koja obuhvaća i ljubav (1 Pt 4,13; Kol 1,24);

- mira koji dolazi iz slaganja s voljom Božjom;

- blagosti koja osposobljuje da prihvatimo vlastite nadarenosti, granice i tamne strane i ne želimo biti drugačiji nego što u stvari jesmo?